

Maris Lauri
Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122, Tallinn
info@just.ee

Teie: .8.03.2021 nr 8-1/1583

Meie: 31.03.2021 nr 10

Füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu arvamuse avaldamiseks esitamine (maksejõuetusõiguse revisjoni II etapp)

Austatud Maris Lauri

Täname võimaluse eest avaldada arvamust füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu (FIMS, edaspidi Eelnõu) osas. Justiitsministeerium on edastanud eelnõu dokumendid ja andnud võimaluse arvamuse avaldamiseks ja seisukohtade esitamiseks hiljemalt 30.03.2021.

Eesti Pangaliit (edaspidi Pangaliit) tänab võimaluse eest ja esitab alljärgnevalt oma arvamuse Eelnõu osas.

Pangaliidu liikmed on osalenud arvukates võlgade ümberkujundamise menetlustes ja praktika käigus oleme täheldanud, et paljude võlgnike puhul ei ole kõik krediidiandjad järginud vastutustundliku laenamise üldiseid põhimõtteid. Arvestades, et maksejõuetusmenetlustes (sh võlgade ümberkujundamise menetlustes) jagatakse võlgniku vara ja sissetulekud võlausaldajate vahel *pro rata* printsiibi kohaselt, siis koheldakse antud olukordades võlausaldajaid ebaõiglaselt. Leiame, et need krediidiandjad, kes krediidi väljastamisel ei järgi vastutustundliku laenamise reegleid, ei tohiks osaleda hilisemas maksejõuetusmenetluses vara jagamisel võrdsetel alustel nende võlausaldajatega, kes krediidi andmisel on järginud vastutustundliku laenamise reegleid.

Leiame, et nii võlausaldajate ebaõiglase kohtlemise vähendamise kui ka üldise laenuandmise praktika parandamise eesmärgil peaks ülalkirjeldatud printsiibi lisama nii FIMS, kui ka pankrotiseaduse vastavatesse sätetesse, mis puudutavad võlgniku vara võlausaldajate vahel jagamist läbi nõuete rahuldamise järkude. Praktiliseks lahenduseks oleks täiendada pankrotimenetluses nõuete rahuldamise järjekorda selliselt, et võlausaldajad, kes on krediidi väljastamisel rikkunud vastutustundliku laenamise põhimõtteid saaksid oma nõuded rahuldatud viimases järgus, st pärast kõiki teisi võlausaldajaid. Sama nõuete rahuldamise järjekorda tuleks arvesse võtta ka võlgade ümberkujundamise menetlustes, kus sellistele võlausaldajatele tehtaks makseid alles pärast seda kui teiste võlausaldajate nõuded on tasutud. Eeltoodud põhimõtte korral oleks füüsiliste isikute kohustustest vabastamise menetlustes võimalik võlgnikel ka lihtsamalt vabaneda sellistest kohustustest, mida neil vastutustundliku laenu andmise korral ei oleks üldse tekkinud sest vastutustundetult antud laenuandjate nõuded rahuldataks alles viimases järgus. Selliselt oleks vastutustundliku laenamise põhimõtte rikkumisel laenuandja jaoks täiendavad negatiivsed tagajärjed ka konkreetse võlgniku maksejõuetusmenetluses. Hetkel ei ole võlgniku maksejõuetusmenetluses kohustuste täitmise ja nõuete rahuldamise osas erisust laenuandjate vahel, kes on tarbijakrediiti andnud vastutustundlikult ja laenuandjate vahel, kes ei ole krediidi andmisel üldse

kontrollinud võlgniku maksevõimet. Võlgniku vara ja sissetulekud jagunevad tagamata tarbijakrediidi nõuete täitmisel sellisel juhul *pro rata* baasil, st kõiki laenuandjatest tagamata nõuetega võlausaldajaid koheldakse võrdselt. Samas ei ole õiglane, et laenuandjad, kes isiku sissetulekute ja kohustuste kohta laenu andmisel huvi ei tundnud peaksid osalema võlgniku (laenusaaaja) makseraskuste korral tema vara ja sissetulekute nõ „jaotamisel“ võrdselt.

Näitlikustamaks valitsevat praktikat esitame mõned tsiviilasjade numbrid, millistes menetlustes on näha võlausaldajate struktuur ja dünaamika seoses võlgade ümberkujundamise menetlustega. Justiitsministeerium võiks huvi korral tutvuda nt tsiviilasjade nr 2-18-11365 ja 2-13-42403 materjalidega. Leiame, et antud teemat võiks arutada ka võlanõustajate ja pankrotihalduritega.

Loodame, et justiitsministeeriumil on Eelnõu edaspidise menetlemise käigus võimalik arvestada Pangaliidu arvamuste ja ettepanekutega. Oleme meeleldi valmis oma ettepanekut täiendavalt põhjendama ja osalema vastavatel aruteludel.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrin Talihärm
Tegevdirektor